

Muut asiat

YMPLTK § 40

Määräaikaisen ympäristötarkastajan rekrytointi ympäristönsuojeluun

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä määrätään laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986). Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä ympäristö. Ympäristönsuojelulain (YSL) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Vuodesta 1986 kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien määrä on moninkertaistunut ja uusia tehtäviä koskevia säädöksiä on tullut vuosittain useita.

Viimeisin oleellisesti Selänteen alueella vaikuttanut lakiuudistus oli ympäristönsuojelulain (YSL) ilmoitusmenettelyyn siirtyminen vuonna 2019, joka on lisännyt työtaakkaa maatalouden ympäristövalvonnan osalta maatalousvaltaisella Ppky Selänteen alueella. Eläinsuojien lupamenettely muuttui niin, että tietyn kokoluokan eläinsuojat (esim. alle 300 lypsylehmää) siirtyivät ilmoitusmenettelyyn ja toimivalta ilmoitusmenettelyssä siirtyi kunnalle. Muutos siirsi aiemmin valtion lupaviranomaiselle kohdistuneen resurssitarpeen nyt kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus- ja rekisteröintimenettely on nopeuttanut ja helpottanut toiminnanharjoittajan kannalta toiminnan aloittamista, mutta kunnan viranomaisessa tämä tarkoittaa lisääntynyttä jälkivalvonnan tarvetta. Ilmoituksen käsittely ei juurikaan poikkeaa ympäristöluvun käsittelystä, mutta nyt siihen on tullut käsittelyaika rajoitus – ilmoitus tulee pystyä käsittelemään 120 vrk:n aikana. Selänteen alueella valtion (ELY) valvonnasta siirtyi kunnan valvottavaksi 12 kpl eläinsuojia (Haapajärvi 3, Kärsämäki 6, Pyhäjärvi 0, Reisjärvi 3).

Lainsäädäntö velvoittaa käsittelemään ympäristöluvut ja ilmoitukset ilman aiheetonta viivytystä. Lupien valmistelu ja käsittely tehdään hallintolain ja ympäristönsuojelulain määrittämien menettelyjen mukaan, joten käsittelyprosessi vie oman aikansa. Ppky Selänteessä on vuosina 2015 – 2019 käsitelty ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain (MAL) mukaisia lupia ja ilmoituksia seuraavat määrät:

Vuosi	YSL:n mukaiset päätökset ja luvat	YSL:n mukaiset ilmoitukset	MAL:n mukaiset päätökset ja luvat	Yhteensä
2015	14	23	12	49
2016	16	10	10	36

2017	20	27	16	63
2018	13	15	8	36
2019	15	26	6	47
16.7.2020 käsitelty tai vireillä	16	13	7	36

Vuodesta 2014 alkaen luvan-, rekisteröinnin- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan suunnitelmallinen valvonta on ollut pakollista.

Ympäristönsuojelulaki, jätelaki ja maa-aineslaki velvoittavat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemään valvomissaan kohteissa säännöllistä, määräaikaistarkastuksiin perustuvaa valvontaa. Säännöllisestä valvonnasta on hyväksyttävä valvontasuunnitelma ja vuosittain erillinen valvontaohjelma. Ppky Selänteen ympäristölautakunta on hyväksynyt ensimmäinen ympäristönsuojelun sekä maa-aineslain valvontasuunnitelman 1.12.2015 (§ 47) vuosille 2016 – 2020. Valvontasuunnitelmaa on päivitetty vuonna 2018, jolloin siihen on lisätty jätelain mukainen suunnitelmallinen valvonta ja tarkastustiheyttä on harvennettu resurssivajeesta johtuen (YMPLTK 5.9.2018 § 27). Selänteen alueella oli vuoden 2020 alussa ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavana 296 ympäristöluvan-, rekisteröinnin- tai ilmoituksenvaraista laitosta ja 82 maa-aineslain mukaista maa-aineslupaa. Suunniteltu tarkastusten vuosittainen määrä on ympäristönsuojelussa 30 – 40 kpl ja maa-ainesvalvonnassa noin 40 kpl. Ympäristönsuojelulain velvoittamaa suunnitelmallista valvontaa ei Selänteessä ole pystytty resurssien vähäisyyden vuoksi kunnolla tekemään. Ympäristönsuojelun säännöllisen valvonnan tarkastuksia tehtiin vuosina 2016-2019 keskimäärin 12 kpl vuodessa, kun niitä pitäisi tehdä 3-kertainen määrä. Maa-aineslain mukaisia tarkastuksia tehtiin ko. ajalla keskimäärin 20 kpl vuodessa, kun niitä pitäisi tehdä 2-kertainen määrä. Silloin kun käsittelyssä on paljon lupia tai ilmoituksia, valvontatarkastukset jäävät kokonaan tekemättä. Mikäli taas keskitytään valvontaan, niin silloin lupa- ja ilmoituskäsittely hidastuu ja se taas vaikuttaa suoraan yritysten hankkeiden toteutumiseen. Valvonnan lisääminen tarkoittaa myös lisääntyvää tarvetta jälkivalvonnalle sekä lisää tehtäviä lupa- ja ilmoituskäsittelyn puolelle. Selänteessä vuosina 2016 – 2019 toteutuneiden suunnitelmallisten tarkastusten määrät ympäristönsuojelussa ja maa-ainesvalvonnassa:

Toteutuneiden tarkastusten määrä YSL

	HJ	KM	PJ	RJ	YHT.
2016	3	0	0	1	4
2017	0	2	2	2	6
2018	8	5	12	4	29
2019	4	1	0	2	7
tilanne 16.7.2020	6	1	1	1	9

Toteutuneiden tarkastusten määrä MAL

	HJ	KM	PJ	RJ	YHT.
2016	8	4	11	5	28

2017	8	2	5	5	20
2018	6	6	9	7	28
2019	0	2	0	1	3
tilanne 16.7.2020	7	8	7	7	29

Selänteen ympäristönsuojelussa on tällä hetkellä kaksi ympäristötarkastajan virkaa ja yksi ympäristö- ja rakennustarkastajan virka. Viimeksi mainittu yhdistelmävirka on täyttämättä. Selänteen aloittaessa toimintansa kyseinen virka oli 3. rakennustarkastajan virka, joka muutettiin ympäristö- ja rakennustarkastajan viraksi (KYHALL 20.1.2011 § 8). Ko. virkaan kuuluivat maa-aineslain mukaiset tehtävät ja korjausneuvonnan tehtävät sekä rakennustarkastajien lomituksot ja muut sijaisuudet. Virka on ollut täyttämättä 1.6.2013 alkaen. Korjausneuvonnan tehtävät on ostettu Kärämäen kunnalta vuoteen 2018 saakka, kunnes korjausneuvonnan tehtävät ovat siirtyneet kokonaan ARA:lle. Viran kelpoisuusehdot ja nimike on ehdotettu muutettavaksi vuonna 2016 määräaikaiseksi ympäristötarkastajan viraksi (KYHALL 27.10.2016 § 132), jossa yhteydessä on esitetty lisäresurssitarve ympäristönsuojelun ja maa-ainesvalvonnan suunnitelmalliseen valvontaan. Käytännössä suunnitelman mukaista valvontaa ei ole nykyisillä henkilöresursseilla ehditty tehdä, vaikka suunnitelman tarkastustiheyttäkin kevennettiin vuonna 2018. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristönsuojelusta puuttuu valvontaresursseja, jotta suunnitelmallista ja muuta tarvittavaa valvontaa (esim. maa-ainesten oton valvonta, roskaantumistapaukset, jätevesien käsittelyyn liittyvä valvonta, ympäristökatselmuksot) pystyttäisiin tekemään laadukkaasti, tasapuolisesti ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

Suunnitelmallinen valvonta on toiminnanharjoittajalle maksullista, joten tarkastuksista perityt maksut kattaisivat suuren osan viran käyttötalousmenoista. Suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen 100 % tarkoittaisi 24 YSL tarkastusta ja 20 MAL tarkastusta lisää vuodessa, joista kertyisi lisää valvontatuloja arviolta 22 200 €/vuosi. Viran täyttäminen määräaikaisesti yhdeksi vuodeksi aiheuttaisi noin 31 000 euron lisäkulut (netto) vuodessa. Laskelmassa ei ole arvioitu valvonnan tehostamisesta aiheutuvaa vilkastumista maksullisessa lupa- ja ilmoituskäsittelyssä.

Tehtävien hoitamiseen sisältyy kuntalain tarkoittamaa julkisen vallan käyttöä, joten kuntalain mukaisesti niitä tulee hoitaa virkasuhteessa. Virka täytettäisiin tässä vaiheessa määräaikaisesti, johtuen sote- ja maakuntauudistukseen kytkeytyvästä Selänteen valvontayksikön epävarmasta tulevaisuuden organisoitumisnäkökulmista. Viran kelpoisuusehtona on virkaan soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai opistotason tutkinto sekä kokemusta toimialaan kuuluvista tehtävistä. Palkkaus määräytyy teknisten sopimuksen mukaisesti.

Talousarvioesitykseen vuodelle 2021 on varattu määrärahat 6 kk:n

määräaikaiselle viranhaltijalle. Virka on mahdollista täyttää myös määräaikaisesti osa-aikaisella työajalla, jolloin virka voisi houkutella myös kauempana vakituisesti asuvaa henkilöä. Tällöin viran täyttämisen nettokustannuskin on suoraan suhteessa työaikaprosenttiin.

Selänteen hallintosäännön 21 §:n mukaan palvelujohtaja valitsee alaisensa henkilöstön ja palvelupäällikkö valitsee alaisensa määräaikaisen henkilöstön enintään kahdeksi vuodeksi. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden palvelujohtajana toimii ympäristöjohtaja, erillistä palvelupäällikköä ei palvelulinjalla ole.

Määräaikainen ympäristötarkastaja rekrytoitetaan täyttämättä olevalle ympäristö- ja rakennustarkastajan vakassille keväällä 2021. Määräaikaisen ympäristötarkastajan haku käynnistetään alkuvuodesta 2021 ja valinnan tekee ympäristöjohtaja.

Pienten vesiyhtymien valvonta- ja näytteenottomaksut

Pauli Ojalehto välitti tiedoksi pienten vesiyhtymien huolen kohtuuttomiksi käyvistä terveydensuojeluvalvonnan valvontakustannuksista. Ympäristöjohtaja kertoi, että valvontakustannukset ja näytteenottoiheydet määräytyvät toimitetun talousveden ja vedenkäyttäjien määrän mukaan.

Jätteet teiden varsilla

Hilikka Soranta välitti tiedon Haapajärven kesäkioskin läheisyyteen, tien varteen jätetyistä jättesäkeistä. Asiasta on ilmoitettu Vestialle, mutta jätteitä ei ole tästä huolimatta poistettu. Selänteen ympäristötarkastaja tarkastaa asian. Teiden levähdyspaikat kuuluvat ELY:n valvontaan.